

vezényelték és főmérnöki rangban osztályvezetőnek nevezték ki. 1961-ig az államhatár ügyek tartoztak hozzá. Egy külföldi konferencián nem hivatalosan elmondta, hogy 1956-ban forradalom volt Magyarországon. Hazajövetelét követően ezért *Antos Zoltán*, az ÁFTH akkori elnöke leváltotta, és alacsonyabb beosztásba helyezte. Ezután már csak szakmai szabályzatokat szerkesztett.

Zajzon Zoltán alapító tagja volt 1956-ban Társaságunk jogelődjének, a Geodéziai és Kartográfiai Egyesületnek (GKE), és 12 éven át (négy cikluson keresztül) tagja volt az Országos Választmánynak is. Még részt vett az ÁFTH 1967-es nagy átszervezésében (az ÁFTH-t OFTH néven az Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumba (MÉM) beolvasztották), de az év végével nyugállományba helyezték. Nyugdíjas éveiben is tartotta a kapcsolatot szakmájával. Mint műszaki tanácsadó kongresszusi anyagok fordításával, illetve útmutatók szerkesztésével foglalkozott. Rendszeresen megjelent a GKE rendezvényein is. Munkássága során több kitüntetésben részesült. A háború alatt megkapta az „Erdélyért” emlékérmét, majd az ÁFTH-ban a „Térképészet Kiváló dolgozója” kitüntetést. Nyugalomba vonulása alkalmával a miniszter „Kiváló Munkáért” jelvényrel jutalmazta. Életének 74. évében, 1980. július 27-én rövid betegség után lelkét visszaadta Teremtőjének.

Zajzon Zoltán hamvasztás utáni búcsúztatása a református egyház szertartása szerint, augusztus 15-én volt a Farkasréti Temetőben. Utolsó útjára

elkísérték szerettei, rokonai, volt munkatársai és barátai. Sírját elborították a kegyelet virágai. Lapunk hasábjain *dr. Balázs László* nekrológiájában a következő szavakkal méltatta az elhunytat: „Megbízható, csendes, fegyelmezett kolléga volt, aki a rábízott feladatokat minden beosztásában igényesen teljesítette... Halálával szegényebbek lettünk egy jó baráttal, egy szorgalmas szakemberrel. Ezért veszünk tőle oly nehéz szívvel búcsút.”

Születésének 100. évfordulóján emlékezzünk mi is tisztelettel és nagybecsüléssel *Zajzon Zoltán* háromszögelő műszaki tanácsosra, az ÁFTH egykori osztályvezetőjére, szakmánk kiváló képviselőjére.

Dr. Székely Domokos

IRODALOM

1. *Zajzon Zoltán: Önéletrajz* (HM irattár, Bp. 1951)
2. *Raum Frigyes: Magyar Földmérők Arcképcsarnoka II. kötet* (BGTV, Bp. 1983)
3. *Raum Frigyes: Magyar Földmérők rövid életrajzi adatai* (Geodézia Rt., Bp. 1996)
4. *Zajzon Zoltán: Középfokú földmérőképzésünk kérdéseiről* (Geod. és Kart. 1962/3)
5. *Balázs László: Meghalt Zajzon Zoltán (nekrológ)*; (Geod. és Kart. 1980/5)

Arcképcsarnokunkban *Zajzon Zoltán* pályafutásáról adunk rövid tájékoztatót és arcképét is közöljük.

Szerkesztőség

H Í R E K

INNEN-ONNAN

Térkép- és geodéziatörténeti szekció az EGU2008-on

Április 13–18. között, Bécsben tartotta idei közgyűlését az Európai Földtudományi Unió (EGU). A nyolczernél is több szakember részvételével megtartott közgyűlésen több mint 13000 előadást, illetve posztert mutattak be. Mivel a kutatók az ilyen tömegű információknak egy részét is nehezen tekinthetnék át, ezért a találkozók tudományágak szerinti programokra és azokon belül szervezett szekciókra tagozódik.

A konferencia hagyományosan egyik legerősebb szakági programját a geodézia témájában szervezik, ezen idén először szerepelt a térkép- és geodéziatörténet (European cartographic heritage – Historical topographic and cadastral maps and their geodetic basis; Európa térképészeti öröksége – történeti

topográfiai és kataszteri térképek és azok geodéziai alapjaik). A szekció szervezői *Timár Gábor* (ELTE), *Molnár Gábor* (ELTE-Bécsi Műszaki Egyetem) és *Bohuslav Veverka* (Cseh Műszaki Egyetem) voltak. Az április 16-án délután megtartott szekcióülésen a magyar és cseh kutatók képviseltették legnagyobb számban magukat.

A programot *Ingrid Kretschmer* professzor asszony (Bécsi Egyetem) meghívott előadása nyitotta a Habsburg Birodalom és a Monarchia térképészetéről. *Růžena Zimová* (Cseh Műszaki Egyetem) a Müller-térkép pontosságvizsgálatáról, *Gede Mátyás* (ELTE) a háromdimenziós föld- és éggömbök számítógépes előállításáról, *Bohuslav Veverka* pedig a katonai felmérések csehországi szelvényeinek mai vetületbe transzformálásáról tartott előadást. Az első blokkot *Erich Draganits*-nak (Bécsi Műszaki Egyetem) a Fertő-tó régi térképek alapján követhető szintváltozásairól szóló bemutatója zárta.

A második blokkban *Timár Gábor* a második katonai felmérés tiroli és salzburgi szelvényezéséről, *Miroslava Vichrová* (Nyugat-Cseh Egyetem, Plzen) pedig ugyanezen felmérés cseh- és morvaországi, illetve sziléziai kivitelezéséről, míg *Molnár Gábor* a harmadik katonai felmérés térképeinek mozaikolásáról beszélt. *Gercsák Gábor* és *Márton Mátyás* (ELTE) előadásának *Marsigli* 1700-as évek elejéről származó, a térképészet első mélységvonalát tartalmazó Oroszlán-öböl-térképe volt a témája, *Jiří Krejčí* és *Jiří Cajthaml*, a Cseh Műszaki Egyetem fiatal kutatói pedig csehországi történeti térképek georeferálásáról és internetes publikációjáról tartottak előadást.

A szekcióban bemutatott 14 poszter közül mindenképp megemlíthető *Björn Pettersen*-nek, a dél-norvégiai Ås-ban működő Környezeti és Élettudományok Egyeteme professzorának munkája Norvégia első, 1779. és 1815. között felmért asztrogeodéziai kerethálózatáról, *Székely Balázs* (Bécsi Műszaki Egyetem–ELTE) posztere a Lázár-térkép alapján megállapítható környezettörténeti eseményekről és *Zlinszky András* (Balatoni Limnológiai Intézet) munkája a Balaton történeti mélységtérképezéséről. *Bartos-Elekes Zsombor* (Kolozsvári Egyetem) és munkatársai már lapunk tavalyi 6. számában is bemutatott munkája Románia első nagyméretarányú topográfiai térképművét, *Galambos Csilla* (MÁFI) posztere a hazai történeti geológiai térképek vetületét és jelkulcsát mutatta be, *Peter Pišút* (Pozsonyi Egyetem) témája a Csalálköz térképi alapú környezettörténeti rekonstrukciója volt, *Kovács Béla* (ELTE) és *Timár Gábor* pedig a Balkán-háromszögelések történetével foglalkoztak. A poszterkiállításon sok érdeklődőt vonzott *Gede Mátyás–Márton Mátyás–Plihál Katalin* anyaga, mely egy virtuális földgömbmúzeum tervét ismertette.

Nagy sikere volt *Gede Mátyás*nak a szerzőtársai (*Márton Mátyás*, *Plihál Katalin*) nevében is megtartott virtuálisföldgömb-bemutatójának. A találkozó végeztével a szekció cseh és magyar „kemény magja” sikerrel kutatta Bécs sörforrásait, mely szakmai eseményen *Miroslav Mikšovský*, a Cseh Térképészeti Társaság elnöke is részt vett.

Timár Gábor

*

Április 11-én Zircen „*Margaritae Cartographicae* – Kartográfiai gyöngyszemek” címmel kiállítás megnyitót és konferenciát rendezett az Országos Széchényi Könyvtár Reguly Antal Műemlékkönyvtára. A rendezvény elnöki tisztét *Klinghammer István* akadémikus látta el. (A kiállítás augusztus 1-jéig látogatható.) *Márton Mátyás* és *Gede Mátyás* az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékének oktatói „Virtu-

ális Glóbuszok Múzeuma (Tervek és megvalósulás)” címmel tartottak előadást a konferencián.

*

Április 17–20. között az ENSZ közgyűlés határozata értelmében rendezték meg a Föld Bolygó Nemzetközi Évét. Ennek kiemelkedő hazai rendezvénye volt a „Földtudományos forgatag”, melyet a Természettudományi Múzeumban mutattak be. A többnapos rendezvény célja annak bemutatása volt, hogy a földtudományok hogyan szolgálják az emberiség javát. Az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszéke önálló kiállítóként „Földünk tükre a térkép” címmel volt jelen. A tanszék oktatói és hallgatói poszterekkel és előadásokkal vettek részt. Az előadások a következők voltak: *Török Zsolt*: „Kolumbusz térképei”, *Márton Mátyás–Gede Mátyás*: „A 40 cm átmérőjű szétszedhető Föld-modell újraélesztése (internetes lehetőségek)”, *Kovács Béla–Mészáros János*: „Kincskeresés égen – (F)öldön (GPS)”.

*

Április 25–május 1. között *Márton Mátyás*, az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékének docense a kolozsvári Babeš–Bolyai Tudományegyetem Földrajz Karán az ERASMUS oktatói mobilitási program keretében tett tanulmányútján „Globális természeti változások” címmel 30 tanórás kurzust tartott III. éves BSc-s földrajz szakos hallgatóknak, amelyen a kérdéskört az oceanográfia és a térképészet felől közelítve tárgyalta. A kurzuson 24 hallgató vett részt.

□

HALÁLOZÁS

Keresztes László (1930–2008)

A felejtethetlen barát, megbecsült kolléga és családját szerető szívű apa, nagyapa, *Keresztes László* okl. földmérőmérnök, kiváló bányamérő, eltávózása mélyen megrendített bennünket. Alig tudjuk elhinni, hogy mindig tetterre kész, kezdeményező, jó humorú lényétől fájdalmas búcsút kell vennünk.

Felidézödnék bennünk a soproni egyetemi évek, a pécsi együtt töltött munkás hétköznapiak, a bányász élet számos viszontagságos és örömteli pillanatai.

Keresztes László 1930. április 3-án Jánosházán született, középiskolába Pápán járt. Egyetemi továbbtanulása – az akkori politikai viszonyok között – szinte elháríthatatlan akadályokba ütközött. Felvételi kérelmét elutasították. Erős akaraterejét bizonyít-

va, másfél évig öntödei segéd munkásként dolgozott a Csepeli Kohászati Művekben, de nem mondott le a mérnöki pályáról. 1950-ben ismét jelentkezett egyetemre, ekkor már sikerrel. Felvételt nyert a Soproni Műszaki Egyetem Földmérőmérnöki Karára, ahol 1954-ben földmérőmérnöki diplomát szerzett.

Első munkahelyén, a Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál topográfiai szakterületen tevékenykedett és csoportvezetői beosztást nyert el. 1957-ben munkahelyet változtatott, a Mecseki Ércbányászati Vállalathoz ment át. Változatos munkaterületeken sokirányú hasznos munkát végzett kutatási, bányamérési és termelési vonalon. Beosztásaiban is emelkedett: geodéziai csoportvezetői, bányamérési osztályvezetői, termelési osztályvezetői, majd (generál)tervezési osztályvezetői felelős feladatokat oldott meg. Itt működött – geodéziai tanácsadóként is – végig, 1988-ban bekövetkezett nyugdíjazásáig, kamatoztatva sokrétű szakmai ismereteit.

Tudását, tapasztalatait, jó kapcsolat teremtő egyéniségét nagyra becsülték. Munkásságát a Földtani Ku-

ntatás Kiváló Dolgozója, a Kiváló Bányász, a Soltz Vilmos Emlékérem és hat ízben a Kiváló Dolgozó kitüntetésekkel ismerték el. Megkapta a Bányászati Szolgálati Érdemérem bronz, ezüst és arany fokozatát.

Szerette családját, a természetet, balatoni kertjében sokat foglalatzkodott, bár betegsége egyre inkább akadályozta ebben. (Egyetemi aranydiplomáját sem tudta 2004-ben személyesen átvenni.) Mi,

évfolyamtársai nosztalgiával emlékezünk azokra a jó hangulatú, baráti összejövetelekre Gyenesdiáson, ahol feleségével együtt többször is vendégül látott bennünket. Itt, fehér asztal mellett feleleveníthettük a soproni éveket és az azóta eltelt időt. Betegsége sajnálatosan egyre súlyosbodott, míg halála be nem következett ez év február 25-én.

Életvitelében is igazi szókimondó egyéniség, népszerű ember volt, ezért hiányát máris mély fájdalommal érezzük. 2008. március 13-án búcsúztunk Tőle a pécsi Központi Temetőben és mondtunk neki utolsó istenhozzádot.

Dr. Karsay Ferenc–Nagy Sándor

I S M E R T E T É S

ORMELING'S CARTOGRAPHY

Szerk.: Elger Heere, Martijn Storms
Netherlands Geographical Studies, 365,
Utrecht, 2007
ISBN 978 90 6809 407 7

A kötet *Ferjan Ormeling*, a Nemzetközi Térképészeti Társaság (ICA) 2007-ben leköszöntött főtítkára 65. születésnapjára készült.

A nyitó, életrajzi rész – melyet fényképek is gazdagon illusztrálnak – a sokatmondó és nehezen lefordítható „Visualising an all-round cartographer” címet viseli. *Ferjan Ormeling* 1942-ben született Utrechtben. Édesapja és édesanyja is szakmabeli. Édesapja 1948-ban alapította meg az indonéz földrajzi intézetet, de később az ICA elnöke is volt. *Ferjan* 1948 és 1954 között Indonéziában élt. Egyetemi tanulmányait Groningenben és Utrechtben végezte. Professzora, *Cornelis Koeman* hívására az egyetem befejezése után rögtön az utrechti egyetemen kezdett el dolgozni, s gyakorlatilag innen is ment nyugdíjba most 65 éves korában. A kartográfiai oktatása a hetvenes-nyolcvanas években élte fénykorát Hollandiában, *Ferjan Ormeling* is ekkor (1983) szerezte meg a PhD fokozatot a kisebbségek földrajzi névírásáról

(ebben akkoriban még csak Nyugat-Európát tárgyalt). 1981-től (*Koeman* nyugdíjba vonulásától) *Ferjan Ormeling* vezette a kartográfiai tanszéket annak 1997-es megszűnéséig.

Sok-sok egyetemen oktatott meghívottként (2003-ban egy hónapot töltött Budapesten az ELTE vendégprofesszoraként), az ITC térképészeti és térinformatikai képzésének egyik megalapítója volt. 1983–2003. között főszerkesztője volt a *Kartografisch Tijdschrift* nevű holland térképész szaklapnak.

1967-től kezdve tevékenykedett az ICA-ban. A legtöbb munkát a Nemzeti atlaszok, illetve az Oktatási és képzési bizottságban végezte. 1999–2007. között, két cikluson keresztül volt az ICA főtítkára.

A kötet öt fejezetbe rendezve több tanulmányt is tartalmaz *Ferjan Ormeling* tollából, melyek korábban már megjelentek, de nagyon jól jellemzik kutatási tevékenységét.

Az első ilyen fejezet két tanulmányt tartalmaz az Atlaszkartográfia témaköréből. Ez a terület volt *Ferjan Ormeling* valószínűleg legkedvesebb kutatási területe. 1955 és 1977 között édesapja volt a főszerkesztője a holland iskolai atlasznak (*Bosatlas*). Az 1978. óta *Atlas van Nederland* címen megjelenő kiadvány társszerkesztője napjainkig is az ünnepelt. Az első tanulmány a „Hagyományos és digitális at-

laszok szerkezete” címet viseli és az ICA Nemzeti és regionális atlaszok bizottságának 1992. évi ülésére elkészült. A második az „Atlasz terminológiája és koncepciója” címet viseli és egy 1997-es indonéziai ICA egyesített bizottsági ülésre jelent meg.

A második fejezet a kartográfiai oktatás szakterület három tanulmányát tartalmazza: „A kartográfiai kommunikáció főbb elvei” (1992); „Az animált térképészet oktatása” (1996); „A térképhasználó oktatása és a geovizualizáció” (2004). Itt kell megemlíteni, hogy *Ferjan Ormeling* nevét a legtöbben talán a „Cartography, Visualization of Spatial, Data” című könyv alapján ismerhetik, melyet Menno-Jan Kraakal együtt írt. Az első kiadás 1985-ben jelent meg, azóta több kiadást megért és több nyelvre is lefordították (orosz, lengyel, német, indonéz).

A harmadik fejezet a kartográfiai infrastruktúráról szól. A tanulmányok: „Környezeti térképészeti stratégiák” (1998); „A térképészet lehetőségei és kihívásai a digitális korszakban” (2000). Ezen a szakterületen *Ferjan Ormeling* sokat publikált például a szerzői jogról, a térinformatikai adatok megosztásáról, a nemzeti térképészeti politikáról.

A negyedik fejezet a földrajzi nevekről szól. A doktori fokozat megszerzésén kívül jelentős *Ferjan Ormeling* tevékenysége az ENSZ földrajzi neveket foglalkozó szakértői csoportjában is. A fejezet tanulmányai: „Kisebbségek exonímái – a nyugat-európai gyakorlat” (1984); „Kisebbségek földrajzi nevei a térképeken – *Vingt ans Après* (20 év múlva)” (2006); „Exonímák” (1990); „A térképészet módszerei és lehetőségei a névrajz kutatói számára” (1993). Az újabb tanulmányokban több magyar földrajzi név is szerepel példaként, illetve már a kelet-európai országok földrajzi neveinek írásával is foglalkozik a szerző. A kötet címlapján valószínűleg erre a kutatási területre utal a térképészet szó felsorolása 19 nyelven (köztük magyarul is).

Az ötödik fejezet témája a térképtörténet. Főleg 1990 után kezdett ezzel a területtel foglalkozni, beigazolván azt a tapasztalatot, hogy a térképészek idősebb korokban szívesen folytatnak térképtörténeti kutatásokat. Tanulmányok: „A kartográfus hallgatók térképtörténeti oktatásának szükségessége” (1991); „Holland-Kelet-India gyarmati térképészete (1816–1942)” (2005); „A térképészeti kézikönyvek fejlődése Nyugat-Európában: *Henri Zondervan*” (2006).

A kötetet *Ferjan Ormeling* publikációinak listája zárja.

Fontos még említést tenni a neves térképtörténész, *Peter van der Krogt* „Ormeling nyelvhatára” című rövid eszmefuttatásáról, amelyben azt boncolgatja, hogy mennyire véletlen az ünnepeklődése a

földrajzi nevek iránt. Belgiumban a flamand és a vallon nyelvterület határán létezett egy Nomérange nevű falucska, melynek a flamand neve Ormelingen. A nyelvhatárt átszelő földút egy darabon (Orange falutól keletre) az Ormelingenstraat nevet viseli (bár igaz, hogy a nyelvhatár csak 1962 óta húzódik itt, míg korábban néhány száz méterrel arrébb volt).

A kötet az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék könyvtárában megtalálható.

Zentai László

PÁRHUZAMOS ÉLETRAJZOK: GAUSS ÉS HUMBOLDT

Daniel Kehlmann: A világ fölmérése

A Földmérési és Távérzékelési Intézet részt vesz a Humboldtról elnevezett páneurópai projektben – a múlt évi karácsonyi könyvkiadásban voltaképpen emiatt figyeltem fel e szépirodalmi műre, amely több mint kétszáz évvel visz vissza az időben.

Igaz, a Humboldt Konzorcium a XXI. század terméke: 14 európai ország 27 tudományos intézménye arra vállalkozott, hogy 2006. és 2010. között integrálja az egyes országokban már létrejött sokszínű téradathalmazt, és ilyen módon járuljon hozzá az egységes, szabványos európai téradat-infrastruktúra létrehozásához.

A projekt névadójának és példaképének a nemzetközi csapat a nagy német tudóst és gondolkodót, *Alexander von Humboldt* (1769-1859) választotta. Ő is arra törekedett, hogy kora teljes természettudományos ismeretanyagának egységbe foglalásával új szempontokat, új kutatási irányokat, új megoldásokat találjon a világ gondjaira. A konzorcium sokrétű programjának fő célja eredetileg a környezet és a biztonság nyomon követése volt. Talán éppen emiatt választották Humboldt, akinek természettudósként a világ egyetemes megismerése volt legfőbb vágya és törekvése. Gyermekkorában ezt egyszerűen fogalmazta meg tanára számára: „*Én az életet akarom tanulmányozni.*”

Kortársa, *Karl Friedrich Gauss* (1777-1855) a nem geodéta körökben inkább zseniális matematikusként és szobatudósként ismert, ellentétben *Humboldttal*, aki testi épségével, életével mit sem törődve járta be a világot olthatatlan tudásvágygal. Saját magán kísérletezett, és súlyos sebeket kapott, amikor az elektromosság mibenlétét kutatta, de nem volt rest nyílmérget kóstolni sem, vagy felszerelés nélkül több ezer méteres havas hegycsúcsra kapaszkodni, fene-

ketlen barlangokba magányosan leszállni, ahol a megfulladást kockáztatta, míg ki nem talált magának egy légzőkészüléket... Nem ismert akadályt, ha valami meg akart tudni, saját bőrén érezni.

A mérések, mértani, matematikai, csillagászati összefüggések kutatása mind Gauss, mind Humboldt határtalan boldogsággal töltötte el. Humboldt egyenesen azt állította, hogy ha félünk valamitől, akkor azt azonnal meg kell mérni, mindent, minden eszközzel. *„Ott állt a szemerkélő esőben, amikor a város előtt a letaposott fűvön lemérték a Párizst a sarkkal összekötő hosszúsági fok utolsó szakaszát. Amikor elkészültek vele, mindenki levette a kalapját, és kezet ráztak egymással: a jövőben e vonal fémbbe foglalt tízmilliomod része lesz minden hossz mérték egysége. Méternek fogják nevezni. Humboldtot mindig magasztos érzés kerítette hatalmába, amikor valamit megmértek; ezáltal mámoros volt a lelkesedéstől. Éjszakákon át le sem hunyta a szemét az izgalomtól.”*

Gauss ugyanilyen volt. Nyolcévesen már eszelős vágyat érzett, hogy „repülhessen”, fentről láthassa azt, hogy a Föld valóban görbül – így könyörögte be magát a Montgolfier fivérek által feltalált hőlégballon kosarába, amikor az még igen kockázatos, balesetveszélyes vállalkozás volt. A francia Pilâtre de Rozier, aki Párizsból Stockholmba tartott a ballonnal, megállt Göttingában, elbámult a vékony dongájú kisfiú állhatatosságán és bátorságán, majd felvette maga mellé a kosárba.

„A kötelek megfeszültek, Pilâtre segédei eloldották a tömlőket, a kis kosár megrándult, a kis Gauss, aki maga elé mormolva kuporgott a fonott kosár fenekén, talpra szökkenet volna, ha Pilâtre nem nyomja vissza a helyére.

Még ne, lihegte. Imádkozol?

Nem, suttogta Gauss, prismszámokat sorol, mindig ezt csinálja, amikor ideges.”

Humboldt és Gauss egyaránt a XVIII. század végén volt fiatal, akkor érték el első sikereiket, de csak idős korukban, 1828-ban, Berlinben találkoztak személyesen Humboldt sokszor megismételt, kitaró kérésére. Itt indul a rendkívül gyorsan nemzetközi hírnevet szerzett fiatal német-osztrák író, Kehlmann története. A könyv bizvást nevezhető filozofikus szellemi kalandregénynek, amely párhuzamosan végigkíséri mindkét tudós életét.

A 33 éves Kehlmann, aki doktorált irodalomból, és már tizenkét regényt adott ki, bizonyára sok ténynek utánanézett a két szellemóriás életéről, életművéről, de ezen felül sok intimitást közöl, olyan jeleneteket, hangulatokat, helyszíneket, szereplőket ír le, amikről, akikről sehonnét nem lehet tudni, még talán naplóból sem, legfeljebb megsejteni vagy kitalálni. Ezért is sorolják őt a mágikus realizmus képviselői közé,

mert olyan élvezetes módon vegyíti a valós tényeket a fikcióval. Ragyogó fantáziával, humorral írta meg az egymástól oly nagyon eltérő és csak határtalan tudásszomjában azonos két zseni más-más módon eseménygazdag életét. Egyedi stílusa kifejezetten szórakoztató. Nem próbálja utánozni a régies beszédet, de nem is annyira modern, hogy zavaróvá válna. A fordító is nagyon igényes munkát végzett.

A könyvet ajánlom mindazoknak, akik ismerik Gauss és Humboldt szellemi alkotásait, felfedezéseit, találmányait, törvényeit, de egyúttal kíváncsiak a korra is, amelybe ez a két ember beleszületett. Ezt egyébként Gauss kifejezetten rosszul élte meg, úgy érezte, az idő börtönbe zárja, és neki nincs módjában kitörni belőle. Ha az ősemberek közé születik ilyen zseniális aggyal, gondolta, (mert pontosan érzekelte, mennyivel gyorsabban forog az agya, mint kortársai zömének), mit sem ért volna vele eszközök híján. De ugyanígy bohócnak érezte magát a jövő embereihez képest is, akiket elképzelt, hogy a puska-golyó sebességével jutnak el majd Göttingából Berlinbe félóra alatt, miközben őt két napig rázta a kocsi a förtelmes utakon.

A megjósolt technikai haladás azóta valósággá vált, sőt ma már a klasszikus földmérés, térképészet, matematika, geometria, csillagászat határterületei is a térinformatika, tér adatok fogalomkörében egyesülnek. De biztosan szegényebbek volnánk, ha a nemzetközi szakmai nagyságokat nem tudnánk élökként magunk elé idézni emberi gyarlóságainkkal és egyes rokonszenves személyiségjegyeikkel, rossz tulajdonságaikkal, rigolyáikkal, örömeikkel, bánataikkal, koruk, korszakuk jellemzőivel, színekkal, hangulatokkal.

Ajánlom a regényt költői lelkületű földmérő kollégáimnak, akiknek a földmérés nemcsak számítógépes feladatokat jelent, hanem még valóban terapi munkát, azaz hegyet, völgyet, utat, folyót, fákat, mezőket, szőlőket, erdőket, kék eget vagy éppen csillagokat. Elsősorban ők azok, akik Gauss szemével látnak: *„Délutánonként nagyokat sétált az erdőben. Már nem tévedt el, mindenkivel jobban ismerte a környéket, végső soron ő rögzítette mindezt a térképen. Néha úgy érezte, nem csak felmérte, de ő is találta fel ezt a vidéket, mintha csak az ő jóvoltából vált volna valósággá. Ahol azelőtt csak fa, moha és fűcsomó volt, most egyenesek, szögek és számok hálója feszült. Amit egyszer valaki fölmért, már nem olyan volt, és nem is lehetett többé olyan, mint annak előtte. Gauss azon tűnődött, ezt vajon Humboldt megérti-e. Elereadt az eső, Gauss beállt egy fa oltalma alá. A fű reszketett, friss föld szaga érződött, és Gauss nem vágyódott el innen sehová.”*

Tóth Mária